

PRÁVO NA NÁHRADNÍ ZDROJ/NÁHRADNÍ ZÁSOBOVÁNÍ VODOU (S DŮRAZEM NA PITNOU VODU)

1

Ivana Průchová
PrF MU

VÝCHODISKA

- Právo na přístup k vodě
 - Ústavně právní souvislosti
 - ČR
 - podněty a závěry Damohorský, Milan: Právo na přístup k vodě, Bojnice 2016 😊
 - Inspirace v nadnárodním prostředí
 - Podústavní úroveň
 - prostředky
 - subjekty
 - vztah veřejného a soukromého práva
 -

PRÁVO NA PŘÍSTUP K VODĚ - POJEM

Primární právo
na přístup k
vodě
Pitné/jiné

Právo odvozené od
primárního –
sekundární/právo na
náhradní
zdroj/zásobování

PRIMÁRNÍ: SUBJEKTY , ÚČEL, ZDROJ VODY

- Fyzické x právnické osoby
- osobní potřeba
 - vodovod
 - veřejný (zejména zákon o vodovodech a kanalizacích)
 - jiný
 - studna
- hromadné zásobování
 - školství, zdravotnictví, ubytovací služby
 - jiné aktivity
 - podnikatelské/nepodnikatelské

OPRÁVNĚNÍ A PODMÍNKY ODBĚRU VODY

○ Prameny zejména:

- Vodní zákon
- Zákon o vodovodech a kanalizacích
- Krizové zákony
- Stavební zákon a prováděcí předpisy
 - vztah k VZ, ZoVK, zákonu o veřejném zdraví
- Zákon o ochraně veřejného zdraví
- Občanský zákoník (služebnost: právo na vodu)

„SEKUNDÁRNÍ- ODVOZENÉ“ PRÁVO NA NÁHRADNÍ ZDROJ VODY/NÁHRADNÍ ZÁSOBOVÁNÍ VODOU

○ Důvod:

- nemožnost využívat primární zdroj vody (pitné)
 - příčiny:
 - mimořádné události přírodního charakteru
 - lidská činnost
 - krizové stavy
 - ostatní činnosti (provozní, jiné)

○ **Výsledek:**

- **a) nedostatečná vydatnost zdroje**
- **b) zhoršení jakosti zdroje**
- **c) kombinace**

- **z časového hlediska:**
 - dočasný/přechodný stav
 - trvalý stav

- DŮSLEDKY

ZTRÁTA PODZEMNÍ VODY DLE VZ

○ Vývoj:

- § 29 zákona č. 138/1973 Sb. o vodách (VZ1973)
 - ve spoj. s OZ1964
 - judikatura
- § 29 zákona č. 254/2001 Sb. o vodách (VZ2001)
 - ve spoj. s OZ1964
 - ve spoj. s OZ2012
 - judikatura

ZTRÁTA PODZEMNÍ VODY

§ 29VZ1973

- Organizace, která způsobí **ztrátu podzemní vody** nebo **podstatné snížení vydatnosti** jejího zdroje, popřípadě **zhoršení jakosti vody** v něm, je **povinna nahradit škodu**, která tím vznikla tomu, *kdo má povoleno odebírat podzemní vodu [§ 8 odst. 1 písm. b) VZ1973]*.

§ 29/2VZ2001

- Osoba, která způsobí při **provozní činnosti ztrátu podzemní vody** nebo **podstatné snížení možnosti odběru** ve zdroji podzemních vod, popřípadě **zhoršení jakosti vody** v něm, je **povinna nahradit škodu**, která tím vznikla *tomu, kdo má povoleno odebírat podzemní vodu z tohoto vodního zdroje*,
- **+ a dále provést podle místních podmínek potřebná opatření k obnovení původního stavu.**

ZTRÁTA PODZEMNÍ VODY

§ 29VZ1973

- Obnovení původního stavu
 - vodní zákon výslovně neupravuje
 - z povahy věci prioritní
 - období do obnoven:
 - Náhradní zdroj (např. cisterna, náklady atd.)
- Náhrada spočívá v **opatření náhradního zdroje vody (trvalá ztráta)**.
- **Není-li to možné nebo hospodářsky účelné**, poskytne se **jednorázová náhrada**, odpovídající snížení hodnoty toho nemovitého majetku, s jehož užíváním je povolení spojeno.
- *Jinak platí o náhradě škody obecné předpisy.*

§ 29/2VZ2001

- **Obnovení původního stavu**
 - z povahy věci prioritní
 - období do obnoven:
 - Náhradní zdroj (např. cisterna, náklady atd.)
 - **Způsoby dle toho, zda se jedná o:**
 - Snížení, ztrátu vydatnosti
 - Znečištění
- **opatření náhradního zdroje vody (trvalá ztráta)**
- **Není-li to možné nebo účelné**, je povinna **poskytnout jednorázovou náhradu** odpovídající snížení hodnoty tohoto nemovitého majetku, s jehož užíváním je povolení spojeno.
- *Tím nejsou dotčeny obecné předpisy o náhradě škody.*

Z JUDIKATURY K

§ 29 VZ1973, VE SPOJ. S VYUŽITELNOSTÍ PRO § 29VZ2001

○ problémy:

- aktivní žalobní legitimace
 - „oprávněný odběr podzemní vody“
- pasivní žalobní legitimace
- povaha provozní činnosti
 - OZ1964
 - OZ 2012
- vztah § 29 a OZ
- znečištění
 - voda pitná
 - voda užitková
- náhrada (v případě „trvalosti ztráty podzemní vody“)
 - TRVALÁ ZTRÁTA
 - ? připojení k veřejnému vodovodu
 - ? jiné způsoby
- promlčení

Z JUDIKATURY K

§ 29 VZ1973, VE SPOJ. S VYUŽITELNOSTÍ PRO § 29VZ2001

- Rozsudek NS ze dne 30.11.2005 sp.zn. 25 Cdo 2022/2004 (k § 29 VZ1973)
 - *Znečištění podzemní vody ve studni prosakováním odpadních vod z kanalizace do okolní půdy a do spodních vod*
 - oprávněný odběratel – povolení k odběru podzemních vod
 - vztah VZ a OZ
 - (vč. odkazu na prejudikaturu)

- Rozsudek NS ze dne 17.4.2013 sp.zn. 25 Cdo 1562/2010
 - *Snížení vydatnosti s následnou ztrátou podzemní vody ve studni v důsledku stavební činnosti (ražba průzkumné štoly)*
 - pasivní žalobní legitimace
 - Subdodavatelské vztahy

- Rozsudek NS ze dne 31.10.2001 sp.zn. 25 Cdo 2947/99
 - *Znečištění podzemní vody ve studni chemickým posypem vozovky*
 - *promlčení*

VEŘEJNÉ VODOVODY (ZVAK) – PŘERUŠENÍ NEBO OMEZENÍ DODÁVKY VODY

- ČASOVÉ HLEDISKO:
 - Typická spíše DOČASNOST
- DŮVODY:
- Provozovatel je oprávněn přerušit nebo omezit dodávku vody bez předchozího upozornění jen v případech
 - živelní pohromy,
 - při havárii vodovodu, vodovodní přípojky nebo
 - při možném ohrožení zdraví lidí nebo majetku.
 - (§ 9/5 ZVAK)

VODOVODY –PŘERUŠENÍ NEBO OMEZENÍ DODÁVKY VODY - POKRAČOVÁNÍ

- Provozovatel je oprávněn přerušit nebo omezit dodávku vody nebo odvádění odpadních vod do doby, než pomine důvod přerušení nebo omezení,
 - a) při provádění plánovaných oprav, udržovacích a revizních pracích,
 - b) nevyhovuje-li zařízení odběratele technickým požadavkům tak, že jakost nebo tlak vody ve vodovodu může ohrozit zdraví a bezpečnost osob a způsobit škodu na majetku,
 - c) neumožní-li odběratel provozovateli, po jeho opakované písemné výzvě, přístup k vodoměru, přípojce nebo zařízení vnitřního vodovodu za podmínek uvedených ve smlouvě uzavřené podle § 8 odst. 6,

VODOVODY – DŮVODY PŘERUŠENÍ NEBO OMEZENÍ DODÁVKY VODY – POKRAČOVÁNÍ

- d) bylo-li zjištěno neoprávněné připojení vodovodní přípojky nebo kanalizační přípojky,
- e) neodstraní-li odběratel závady na vodovodní přípojce nebo kanalizační přípojce nebo na vnitřním vodovodu nebo vnitřní kanalizaci zjištěné provozovatelem ve lhůtě jím stanovené, která nesmí být kratší než 3 dny,
- f) při prokázání neoprávněného odběru vody nebo neoprávněného vypouštění odpadních vod, nebo
- g) v případě prodlení odběratele s placením podle sjednaného způsobu úhrady vodného po dobu delší než 30 dnů.
- - § 6 ZVAK

POVINNOST ZAJIŠTĚNÍ NÁHRADNÍHO ZÁSOBOVÁNÍ PITNOU VODOU - SHRNUÍ

- při živelní pohromě,
- při havárii vodovodu, vodovodní přípojky nebo
- při možném ohrožení zdraví lidí nebo majetku
 - § 5 ZVAK
- při provádění plánovaných oprav, udržovacích a revizních pracích,
 - § 6 písm. a) ZVAK
-
- **POVINNÝ SUBJEKT:** provozovatel
 - je povinen zajistit náhradní zásobování pitnou vodou v mezích technických možností a místních podmínek.

POVINNOST ZAJIŠTĚNÍ NÁHRADNÍHO ZÁSOBOVÁNÍ PITNOU VODOU

o obec

- může v samostatné působnosti vydat obecně závaznou vyhlášku
- OBSAH:
 - o úprava způsobu náhradního zásobování vodou podle místních podmínek.
 - o § 9/11 ZVAK
 - o příklady OZV
 - o *Právní výklad odboru dozoru a kontroly veřejné správy Ministerstva vnitra K obecně závazné vyhlášce, kterou se stanovuje způsob náhradního zásobování pitnou vodou a náhradního odvádění odpadních vod*

KRIZOVÉ SITUACE – NOUZOVÉ ZÁSOBOVÁNÍ PITNOU VODOU

- Nouzové zásobování pitnou vodou (sui generis právo na náhradní „zdroj“)
 - § 21 ZVAK ve spoj. s krizovými zákony

SHRNUTÍ

- Právo na náhradní zdroj vody/náhradní právo na zásobování vodou
 - odvozené od primárního práva
 - Oprávnění odběru podzemní vody (studně)
 - Smluvní vztah (zejména veřejné vodovody)
- Zásah do primárního práva
 - dočasný stav
 - trvalý stav
 - důsledky
 - Diskuse

DĚKUJI VÁM ZA POZORNOST 😊.